

Asia: VN/20544/2025

Lausuntopyyntö luonnoksesta laiksi perusopetuslain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Onko teillä lausuttavaa esityksen 22 pykälään koskien oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointia?

Muutosesitys oppilaan osaamisen arvioinnista on kannatettava. Lakimuutos selkeyttää oppilaan arviointia ja opintojen etenemistä. Oleellista on, että arviointi toteutetaan yhdenvertaisesti, monipuolisesti sekä suhteutettuna tavoitteisiin ja arviointikriteereihin. Arvioinnin kohteet, oppilaan oppiminen, osaaminen ja työskentely, ovat tarkoituksenmukaisia.

Kannatamme sitä, että oppilaille annetaan lukuvuoden aikana ohjaavaa palautetta. Esityksen perusteluissa onkin hyvin todettu, että ohjaava palaute on tärkeä osa opettajan ja oppilaan välistä vuorovaikutusta ja edesauttaa oppimista.

Arvioinnin tulee antaa realistinen kuva oppilaan todellisesta osaamisesta. Arvioinnin kytkeminen tavoitteisiin, arviointikriteereihin ja vähimmäisosaamisen määrittely parantavat arvioinnin yhdenvertaisuutta ja valtakunnallista vertailtavuutta. Tämä on erityisen oleellista lukuvuoden päättävän arvioinnin osalta. Näiltä osin esitys on kannatettava.

Kannatamme sitä, että Opetushallitus on määriteltävä viranomasihtahoksi, joka laatii tarkemmat määräykset arvioinnin yleisistä periaatteista, oppiaineiden sisällöistä eri vuosiluokille sekä vähimmäisosaamisen kriteerit.

Onko teillä lausuttavaa esityksen 22 a pykälään koskien oppilaan arvioinnista ja opinnoissa etenemisestä päättämistä?

Esityksessä tarkennetaan säännöksiä oppilaan opinnoissa etenemisestä, vuosiluokalta siirtymisestä sekä opettajan roolia arvioinnissa. Tällä varmistetaan aiempaa paremmin oppilaiden tasavertainen kohtelu arvioinnin ja jatko-opintokelpoisuuden suhteen. Esitys on tältä osin kannatettava.

SAK pitää tärkeänä, että opintojen etenemisen, vuosiluokalta seuraavalle siirtymisen tai luokalle jättämisen sääntely perustuu ensi sijassa siihen, että oppilas saa riittävästi opetusta ja tarvitsemiaan tukitoimia. Oppilaalla on lain mukainen oikeus tukitoimiin eikä luokalle jättäminen saa korvata tarjotun tuen puutteita. Hyvää on, että oppilaan oppimisvaikeuksista johtuva tuen tarve ei voisi olla syynä vuosiluokalle jättämiselle yleisen koulumenestyksen vuoksi. SAK pitää oleellisen tärkeänä, että vuosiluokalle jättämisen tilanteissa oppilaan huoltajia kuullaan. On myös tärkeää, että oppilaalla säilyy mahdollisuus osoittaa osaaminen ilman opetukseen osallistumista eli ns. ehtojen suorittamiseen. Edeltä mainituin osin on hyvä, että nykyisiä käytänteitä ei esityksessä muuteta.

Onko teillä lausuttavaa esityksen 22 b pykälään koskien todistuksia?

Oppilaan arvioinnin tärkeimpiä periaatteita ovat yhdenvertaisuus ja luotettavuus. Arvioinnin ohjeistusten, arviointikriteerien ja perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden on tuettava näitä lähtökohtia.

Esitys on todistuksia koskevien täsmennysten osalta kannatettava. Välitodistuksen antaminen olisi opetuksen järjestäjän päätettävissä 1–8 vuosiluokilla ja pakollinen 9. luokalla. SAK kannattaa esitystä. Välitodistuksen antaminen 9. luokalla on erityisen tarpeellista ohjauksen näkökulmasta. Oppilaan ja huoltajan on tarpeen saada tietoa oppilaan osaamisesta suhteessa tulevaan päättöarviointiin ennen kevään yhteishakuja ja ennen päättötodistuksen saamista.

SAK kannattaa esitystä aikuisten perusopetuksen osalta, jossa opiskelijalle voidaan tarvittaessa antaa todistus yhden tai useamman aineen oppimäärän suorittamisesta.

Onko teillä muita huomioita esitykseen?

Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry pitää arvioinnin yhdenvertaisuutta ja luotettavuutta tavoittelevaa uudistusta kokonaisuutena tärkeänä.

SAK kiinnittää huomion oppilaiden hyvinvointia tukeviin palveluihin ja hyvinvointia tukevan henkilöstön riittävään määrään kouluissa ja oppilaitoksissa. Lasten ja nuorten hyvinvoinnin haasteet ovat kasvaneet ja hyvinvointia tukevien palveluiden tarve on suuri.

Hyvinvointia tukevia ja koulukuntoisuutta edistäviä palveluita on tarjottava riittävästi ja oikea-aikaisesti. SAK kiinnittää myös huomion koulujen eriytymiskehitykseen, jonka katkaisemiseksi tarvitaan riittävää resurssointia opetus- ja ohjaushenkilöstöön. Lasten, nuorten ja perheiden hyvinvoinnin ylläpito ja edistäminen tulee kytkeä mukaan osaamistakuuseen.

Jaakkola Heini
Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry